

מישפט

פיצויים וראשי-העירייה

אחרי שהשופט המחוזי פטר, באו השופטים העליונים וחיבו את ראש עיריית רמת-גן לעמוד למישפט — בקובעם תקדים חשוב

אני מוחק את ראש העירייה מלהיות נתבע בתובענה בתיק האזרחי 1626/76. כך קבע, לפני כשנה, רשם בית-המישפט המחוזי אהרון זמיר, כשהורה למוחק את שמו של ראש עיריית רמת-גן, הד"ר יש-ראל פלד (פלדמן), מתביעה אזרחית שהגיש עורכי-הדין יהודה רסלר בשמם של שני אזרחי רמת-גן (העולם הזה 2006).

בשבוע שעבר נקט בית-המישפט העל-יון צעד בלתי-שיגורתי. הוא ביטל את החרם של השופט המחוזי, בהדגישו את טעותו של הרשם.

השופטים העליונים יואל זוסמן (בשיא), אלפרד ויתקון ומרים ברפורת, קבעו כי החלטתם: "בית-המישפט המחוזי נתפס לכלל טעות, כאשר מוחק את שמו של ראש עיריית רמת-גן מרשימת הנתבעים. אנו מקבלים את הערעור, ומבטלים את פסק-הדין של בית-המישפט המחוזי וד"ר חים את בקשת המחיקה של הד"ר פלד."

תרומה או פחיטה? תחילתה של פרשת התביעה בשני נכי צה"ל: שלום סביר, קטוע-רגליים בעל שיעור נכות של 100% ואברהם סיני, קטוע יד, בעל שיעור נכות של 65%, שביקשו להקים תחנות-דלק בשטח שיפוטה של רמת-גן. אחרי שקיבלו

פרקליט רסלר ניצחון מוחץ

את כל האישורים, נדרשו, על-פי טעני תם, לשלם לעיריית רמת-גן 50,000 לירות. הדרישה הועלתה לפנייהם על-ידי ראש העירייה, ד"ר ישראל פלד, שטיפל בענייני גם באופן אישי. בכוח תפקידו כראש עירייה היה פלד ראש הוועדה המקומית לבניין ערים, שבידה היתה נתונה ההחלטה בעניין תחנות-הדלק של הנכים.

השניים שילמו את הסכום, וקיבלו את אישורה של ועדת-בניין-ערים. במקביל פנו אל עורכי-הדין יהודה רסלר, שהתייחס מחה בנייה של מישפטים אזרחיים מסובכים בעלי עניין ציבורי, וזה הגיש בשמם של תביעה אזרחית שמהותה כספית. בשמם של הנכים דרש רסלר מעיריית רמת-גן ומראש העירייה, באופן אישי, לפצות את הנתיבים בסכום של 88,500 לירות על התשתית לזמן-התביעה וקנייתם מהעיר וביקשו לקבל רישיון, ואז נאמר להם על-ידיו שללא שלום של 10,000 ל"י הוא לא ימסור להם את הרישיון. לטענתם של התובעים כי הם נכי צה"ל, שכל פרנסתם על הגימל לה מצה"ל, השיב להם ראש העיר: מה איכפת לכם אם חברה קפיטאליסטית כמו

* רסלר היה עורך-הדין שהגיש את העתירה המפורסמת לבג"ץ בעניין שידורי הטלוויזיה בשבת וגרס, למעשה, שהשידור רים בשבת פועלים עד היום הזה.

טונול (שהיא בעלת התחנה) תשלם?" על פי האמור בתביעה, הם הסבירו לפלד שהוצאות הבנייה הן מכספם, אך הוא לא האמין להם ודרש לראות את החוזה שבינם לבין חברת הדלק. הם הציגו לפניו, בלי-תבונה, את ההסכם, ואז העלה פלד את הסכום ודרש 50,000 לירות. התובעים טוענים כי 50,000 הלירות הוצאו מהם בדרך של אילוף, ובניגוד להוראות החוק הפלילי. קבלת הסכום על-ידי העירייה מהווה עשיית עושר ולא במישפט. קובע כתב התביעה.

מחלוקת מישפטית. הרשם המחוזי חלק על דעתו של עורכי-הדין רסלר, וקיבל את טענתו של ראש-עיריית רמת-גן.

פלד טען, שמאחר שהוא נציג העירייה ופעל מטעמה, ומאחר שלא נטען שלקה את הכספים לשימושו הפרטי, אין כל עילה לתבוע אותו באופן אישי. על-פי החלטת הרשם, זמיר קיבל טענה זו, הרי זה למחוק את פלד מהתביעה ולהותיר רק את עיריית רמת-גן כצד בפרשה. אלא שיהודה רסלר אינו מותר בקלות. הוא מיהר להגיש ערעור לבית-המישפט העליון.

"השאלה האחת היחידה העומדת לפנינו וצריכה את הכרעתנו", הסבירו השופטים העליונים את פסק-דינם, היא זו: האם

ראש-עירייה פלד הפסד בבית-המישפט העליון

אחראי אדם שהפעיל אילוף, בהנחה שאומר גם הפעיל אמצעי-לחץ, להשיב כסף ששורר לם עקב האילוף, אף אם לא הוא גבה את הכסף אלא אדם או גוף אחר?"

עלימנט להשיב על סוגיה זו מצאו ה-שופטים תקדים מחייב של השופט העליון חשין ז"ל, שקבע בשנת 1953: "אילוף פירושו שימוש בלתי-חוקי — או איום להשתמש — בכוח הניתן לו לאדם, כלפי גופו או נכסיו או זכויותיו החוקיות של חברו, שעה שזה אין לו מוצא בלתי אם למלא את הדרישה שהוא נדרש למלאה, ואם באה הדרישה מפקיד ציבורי שפעל כביכול מכוח מרותו הציבורית, כאשר שני אנשים אינם עומדים בדרגה שווה, אלא האחד נזקק לשירותו הציבורי של השני ותלוי בו, תשלום הכסף ניתן להשבה בעילה של עשיית עושר ולא במישפט."

יתירה מזו — קבעו השופטים בפסק-דינם — במיקרה של אילוף מצד איש ציבור כלפי אזרח, מחוייב הפקיד להשיב לאזרח את הכסף שניגבה ממנו תחת לחץ, גם אם יאלץ הפקיד לשלם סכום זה מכיסו הפרטי.

השופטים הביאו פסק-דין אנגלי משנת 1853, שהראה כי החלטתם תואמת את רוח הפסיקה האנגלית. הם חייבו את פלד באחריות אישית לכספים שגבה, אם גבה, שלא כחוק, הבהירו הבהר היטב שחלקו האישי בפרשה אינו מוטל בספק.

פסק-דינם של שופטי בית-המישפט העל-יון החזיר את פלד לרשימת הנתבעים במישפט וחייב אותו להגיש כתב-הגנה מטעמו. כן ייאסף פלד להשיב על סידרת שאלות ארוכה ומכילה, שאותה צירף עורכי-הדין רסלר לתביעה.

ההחלטה בבית-המישפט בעניין התרומה עלולות להיות השלכות לגבי חקירה פלילית שכבר מתנהלת בפרשה, וייתכן אף שתביא להעמדתו של פלד לדין באשמה פלילית.

9	8	7	6	5		4	3	2	1
	14		13	12			11		10
		19	18	17		16		15	
	23	22				21		20	
27			26				25		24
				30			29	28	
				32			31		
37		36	35					34	33
		42		41		40	39		38
					46	45		44	43
			47						
				50			49	48	
					52		51		
60		59	58	57	56		55	54	53
			64	63		62		61	
		69	68	67		66			65
			73	72			71	70	
					75			74	
80		79	78					77	76
		87	86		85	84	83		82
			91			90	89		88
			96			95	94	93	92
97									98
	103			102			101	100	99
					105				
									104

מאונך:

- לא עיקר; (2) סוס ערוף-ראש; (3) נרתיק החרב; (4) מן השבטים; (6) לאן? (7) בן הנכד; (8) מסולם הצלילים; (9) חלק חיוני במכונת; (12) מחודשי השנה האזרחית; (15) נזיר; (16) מחסום לפי הכלב; (17) בהשאלה; (18) מושל; (19) מדרוך צבאי; (20) מסולם הצלילים; (21) מיפתן; (23) מחצית מישחק-ילדים פופולארי; (24) רשע; (26) קורה עבה; (27) בוא מלמעלה למטה; (29) אירוע בהגה-הפסח; (30) ראוי; (33) מכלי העבודה; (34) קיר-מגון; (37) רסק; (40) חיוני לקפיצה-לגובה; (41) נקי וטהור; (44) כלי-קיבול; (46) מכשיר-עיוניים; (47) בת-קול; (49) שכול; (50) נותר בחיים; (53) סובייקט; (54) שנה; (55) מן הטעמים; (56) מלווה כל אדם; (58) מאכל אבותינו במידבר; (59) רע; (60) נועם, רוך; (62) מול; (63) חיי במים; (66) נעימה; (68) עי-גוי; (71) חג נוצרי; (73) גץ; (76) מכלי-העבודה; (77) היתר; (79) קהל רב; (80) עולץ; (82) מטבע יפאני; (84) מיכסה הפתח; (85) מאברי הגוף; (87) מזמר; (90) לו-חיעץ; (92) אמיתה; (94) אומנם; (96) אכזרי, מרושע; (97) חיתוים; (99) הדרך הקצרה בין שתי נקודות; (101) מטבע צר-פתי; (102) מילת בריה; (103) שן הפיל.

מאוזן:

- מין סופה עזה; (5) בירת הפיליפינים; (10) רצועה; (11) שופט; (13) נרו יאיר (ר"ת); (14) בירה אירופית; (15) שמא; (16) זו; (18) שובת מעמלו; (20) אדון; (21) דיבור; (22) קריאת יגון; (24) נהרה; (25) תרופה; (26) כלי-אורגים; (28) פריי-עץ; (30) מטרופולין; (31) תקופת 30 שנים; (32) על-מנת; (34) למרות; (35) מפלי-מים; (38) דומה ל; (39) יחידה ברכס; (41) אר-מושת; (43) מן הרגלים; (47) גוף שלישי רבים; (48) הרי; (50) ניר; (51) צאצא; (52) מידת-שטח; (54) ספינת המידי-בר; (57) שתיקה גמורה; (61) אם הפנינה; (62) צלקת; (64) חומת-מים; (65) מגווגי האדום; (66) בגדי-שרד; (67) בור קטן לאגירת מייגשם; (69) עוף מבוית; (70) נעימה; (72) הצלפה; (74) מיכסה בית; (75) חיליקשישים (ר"ת); (77) מראה; (78) נאה ביותר; (81) זכר בעיזים; (83) נודד; (85) כלי בשחמת; (86) אנרגיה; (88) מילת-זירוז; (89) הצלפה; (91) קידומת הולנדית; (93) חדר באונייה; (95) בני-זוג של ביגון; (96) עצם בפה; (98) ריקבון; (100) כיסא כבוד; (102) כעס גדול; (103) יום-טוב; (104) מישמרת; (105) גיבורתו של נאבוקוב.